

nærer ved at fortsætte med Loven, tværtimod, jeg anbefaler paa det varmeste, at man ikke bliver staaende ved de 5 Aars Forsøg, men fortsætter i Fremtiden. Naar man ser efter i de noget magre Meddelelser, som følge Lovforslaget, ser man, at der i det hele er oprettet 823 Brug i Henhold til Loven, og hertil er anvendt 2,852,000 Kr. Det er jo ganske vist ikke noget stort Antal, men naar man lægger Mærke til den Stigning, der har været i de forløbne Aar, saa mærker man en glædelig Tilslutning fra Landarbejdernes Side til Loven. Jeg skal udtale for mit Vedkommende, at jeg betragter det som overordentlig naturligt, at Landarbejderne stode noget tvivlende og betænkelige ved at ønske at komme ind under Lovens Bestemmelser, saa længe de ikke ret kendte, hvorledes det vilde gaa dem, naar de fik et Statshusmandsbrug i Henhold til Loven. Betingelserne kunde jo, selv om Statskassen traadte ikke saa lidt hjælpende til, dog blive saa haarde for vedkommende, at det kunde blive besværligt for dem at klare sig, og det var derfor meget naturligt, at de i de første Aar først vilde se, hvorledes det gik deres Fæller, inden de selv gjorde Forsøget. Og jeg betragter det ikke alene som naturligt, at Landarbejderklassen er traadt til med en vis Reservation, jeg betragter det som i høj Grad ønskeligt. Det vilde slet ikke have været overensstemmende med mine Ønsker, om der var kommet et overvældende stort Antal Andragender om at komme ind under Loven. Vi staa her paa et Terrain, som vi ikke kende, og det er ganske umuligt at overse, om vedkommende, der kommer ind under Loven, ogsaa virkelig kommer til økonomisk at sidde saaledes, at han kan klare sig. Derom oplyser det foreliggende Lovforslag i sine Motiver intet. Jeg har hørt fra anden Side, at Staten har maattet overtage to Husmandsbrug og har lidt Tab paa det ene. Jeg gaar ud fra, at dette er korrekt, og hvis det er Tilfældet, kan man jo ikke sige andet, end at det beviser ikke, at Statens Risiko er saa overordentlig stor. Men jeg skal paa den anden Side straks fremhæve, at selvfølgelig komme Vanskelighederne først i højere Grad, naar der er gaaet en Række af Aar. I Begyndelsen er det rimeligt, at vedkommende nogenlunde kan klare sig. Anderledes kan det stille sig, naar han bliver ældre, eller hvis der indtræder Sygdom eller andre Ulykker for ham. Saa det bliver dog et Spørgsmaal, om der ikke vil blive en Del Huse, som Staten kan

blive nødt til at overtage, fordi vedkommende ikke kan klare sig.

Vi staa nu lige over for den i Loven paabudte Revision efter 5 Aars Forløb. I Henhold til min Udtalelse, at jeg ganske i Overensstemmelse med Landstingets Flertal i 1899 betragter Loven som et Forsøg, kunde jeg have ønsket, at den højtærede Minister havde fortsat med den nugældende Lov uden at gøre virkelig reelle Forandringer. Der kunde have været Tale om enkelte formelle Ændringer, som havde vist sig ønskelige i den Tid, Loven har virket. De Amtskommissioner, som have haft det daglige Arbejde ude i Kredsene, have selvfølgelig indhøstet Erfaringer, og man sporer ogsaa i de Ændringer, der ere indførte i Loven, visse, som ere foreslaaede af Amtskommissionerne, idet disse have fundet enkelte Bestemmelser enten overflødige eller hemmende og derfor have ønsket Forandringer i saa Henseende. Men jeg kunde, som sagt, have ønsket, at den højtærede Minister var bleven staaende ved det principielle i Loven af 1899, idet vi jo atter skulle have Loven til Revision om 5 Aar, og 10 Aar ingenlunde ere for meget til at indhøste Erfaringer, inden man behøver at gaa til større reelle Ændringer i Loven. Den højtærede Minister har imidlertid valgt allerede nu at komme med forskellige Ændringer, som spille en ret betydelig finansiel Rolle. Jeg skal i øvrigt gerne erkende, at naar den ærede Minister nu har ønsket at vælge denne Vej, har han vist en anerkendelsesværdig Moderation i det Forslag, som han har forelagt i det andet Ting i November Maaned. senere er der kommen enkelte Ændringer til, som jeg nærmere skal komme ind paa ved Lejlighed. Sammenligner man Loven af 1899 med det foreliggende Forslag, vil man se, at der i det Forslag, vi have til Forhandling her i Dag, er foreslaaet et ret betydeligt Antal Ændringer til Loven af 1899. Af de første 12 Paragraffer er der Ændringer til de 11, medens den sidste Del af Lovforslaget er omtrent uforandret i Overensstemmelse med Loven af 1899. En Del af disse Ændringer ere, som allerede bemærket af den højtærede Minister, ikke væsentlige, og dem skal jeg derfor ikke komme nærmere ind paa, men jeg skal ganske kort berøre enkelte af de andre Ændringer.

Jeg skal udtale min Anerkendelse af, at der er indført den Forandring ved § 3, at de Attester og Vidnesbyrd, som udstedes af private Folk, for Fremtiden skulle være